No. 1209 Zaterdag 2 Maart 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 1 Maart.

KERKROOF.

Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman heeft niet ten onrechte wat thans in Frankrijk geschiedt gebrandmerkt als den schandelijksten kerkroof, dien de historie heeft aanschouwd.

Dit is niet te sterk gesproken.

Is het reeds ergerlijk, wanneer de Overheid, die elken diefstal te straffen heeft, zelve zich aan het eigendom harer onderdanen vergrijpt, — te erger wordt dit feit, wanneer die roof niet het eigendom van particulieren, maar van de Christelijke Kerk geldt.

Zelfs bij heidensche volkeren stond op tempelroof dubbelzware straf. En hier komt de Overheid, die geroepen is om het recht te handhaven, zelf roof aan de Kerk plegen op reusachtige schaal, en ze maakt dien roof nog dubbel hatelijk doordat ze, zooals te Parijs, de kerkgebouwen aan goddelooze vrijmetselaarsloges of aan caféhouders verhuurt.

Of de overheid nog, uit vrees voor opstand van de lang getergde bevolking, het grootste deel der kerkgebouwen voorloopig voor de godsdienstoefeningen openlaat, doet aan het feit der rechtsschennis niets af. Want de Overheid doet dit alleen als gunst, en zoodra ze den volksgeest genoeg meester is geworden, zal ook die gunst wel worden ingetrokken.

Vergeet daarbij niet, dat de Overheid dezen maatregel nam volstrekt niet alleen ten opzichte van die kerkgebouwen, die reeds bij de fransche revolutie „nationaal eigendom" waren verklaard, maar evengoed van de kerken, die na dien tijd, geheel uit particuliere bijdragen en vrijwillige giften der Roomschen waren gebouwd, en het onrecht springt nog te scherper in het oog.

De Overheid in Frankrijk heeft, er is geen zachter naam voor te vinden, op de meest brutale wijze diefstal gepleegd. Dat de Kamer dien diefstal wettelijk sanctioneerde, maakt dit feit eer stuitender en weerzinwekkender, dan dat het dit vergoelijken zou.. En niet kras, niet ernstig genoeg kan door heel Europa geprotesteerd worden tegen een handeling, die de grondslagen van het recht aantast. Of deze roof de Roomsche Kerk of welke andere Kerk ook geldt, verandert aan het feit niets. Wat heden de Roomsche Kerk overkwam, kan morgen de Protestantsche Kerk overkomen. Elke Kerk, die niet goed- of kwaadschiks aan de meest tyrannieke bevelen der Overheid gehoorzaamt, kan op dezelfde wijze gestraft worden met berooving van haar goed.

Toch is het niet alleen deze schennis van het recht, die om een protest roept. De Paus heeft in zijn jongste encycliek, die zelfs den Protestant eerbied moet afdwingen door haar bezadigheid en ernst, het terecht gezegd: de strijd in Frankrijk gaat niet tegen den Paus of de Roomsche kerk, maar tegen de Christelijke religie zelve. Het is dezelfde geest, die in de dagen der revolutie snoeven deed, dat men den laatsten koning aan de darmen van den laatsten priester opknoopen zou, die thans in Frankrijk aan het woord is. En al werkt men thans niet meer als in de dagen dier revolutie met schavot en guillotine, de vervolging draagt daarom geen minder bitter karakter. Een openlijke aanval, waarbij het bloed der martelaren vloeit, zou zelfs de voorkeur verdienen boven deze geniepige onderdrukking. Het openlijk martelaarschap wekt heilige geestdrift, doet de nobele geesten protesteeren, brengt de Kerk nieuwe volgelingen toe. Maar de stelselmatige achteruitzetting op politiek gebied van al wat den naam van Christus belijdt, het bannen der religie uit het volksonderwijs, het berooven der Kerk van hare goederen, het uitwisschen van Gods naam uit eed en munt-randschrift, is een vervolging, die veel moeilijker te verdragen is dan schavot of brandstapel.

De ernst van wat thans in Frankrijk zich afspeelt, kan daarom niet diep genoeg worden gevoeld. Slechts dwaze oppervlakkigheid kan meenen, dat deze storm alleen Frankrijk geldt en hoogstens voor de Roomsche Kerk gevaarlijk zou zijn. De historie leert, dat zulke uitbarstingen van haat tegen de Christelijke religie gewoonlijk niet tot één volk beperkt blijven, maar als een wervelwind over de volkeren heen trekken.

Opmerkelijk is het dan ook, dat de liberale pers in België, Italië, Spanje en zelfs in Duitschland reeds, de maatregelen der Fransche regeering luide heeft toegejuicht. Engeland alleen komt nog tegen dezen kerkroof op. Maar de liberale pers ten onzent laat geen woord van protest hooren of geeft in haar buitenlandsche correspondentie — de „Maasbode" wijst er terecht op — de Fransche regeering volkomen gelijk. Dit kan ook niet anders. De beginselen van het liberalisme zijn in Frankrijk en ons land dezelfde. En al loopt men daar wat harder van stal dan bij ons, bloed is dikker dan water en de familietrek verloochent zich niet.

Groen van Prinsterer heeft met profetischen blik voorspeld: de tijd kan komen, dat Roomsch en Protestant elkaar de hand zullen reiken op den brandstapel door de mannen der Revolutie onstoken. Met den somberen ernst van dat woord spotte men niet. Wie op de teekenen der tijden acht geeft, weet hoe machtig de invloed is, dien de geest van den afgrond thans weer op de volkeren uitoefent.

Zij er daarom te meer gebed, te vuriger ijver om de christelijke grondslagen van ons volksleven te behouden, en te nauwer aaneensluiting van wat nog trouw bleef aan de Banier van het Kruis.

HET WINNEN VAN KEUKENZOUT UIT ZEEWATER.

In het zuiden van Frankrijk, eenige uren ten oosten van Toulon, ligt de stad Hyères. Gaat men vandaar zuidelijk langs de smalle landstrook, die het schiereiland Giens met het vasteland van Frankrijk verbindt, dan komt men na een uur gaans aan de zouttuinen der Pesquiers, waar jaarlijks aanzienlijke hoeveelheden keukenzout uit het water der Middellandsche Zee worden bereid.

Deze zouttuinen beslaan een oppervlakte van 250 hectaren en behooren in eigendom toe aan den heer Girard.

Het denkbeeld, om zeewater door natuurlijke verdamping zoover te concentreeren, tot zich het daarin opgeloste keukenzout begint af te zetten, zoodat het verzameld kan worden, heeft reeds van de oudste tijden af toepassing gevonden.

Uit den aard der zaak is het alleen in tropische en subtropische streken uitvoerbaar.

Zelfs wanneer de verdamping van het zeewater door sterke verdeeling zeer bevorderd wordt (in de zoogenaamde gradeerwerken), is de weersgesteldheid in de gematigde luchtstreken te vochtig en te wisselvallig, om zoodoende met voordeel zout uit zeewater te verkrijgen.

Zoo is dan ook het vroeger hier te lande te Katwijk a/z. bestaande gradeerwerk weer opgegeven.

In koude landen, zooals in Noorwegen en aan de kusten der Witte Zee maakt men van de winterkouden gebruik, om het zout uit zeewater te verkrijgen. Bij het bevriezen van zout-oplossingen wordt namelijk bijna zuiver ijs afgescheiden. De aldus verkregen geconcentreerde oplossing van zout wordt dan door kunstwarmte verder verdampt.

De in het zeewater opgeloste zouten bestaan voornamelijk uit keukenzout (chloornatrium), chloormagnesium, gips (calciumsulfaat), dubbelkoolzure kalk en magnesia en chloorkalium, alsmede zeer geringe hoeveelheden van bromiden en iodiden.

Opmerkelijk is het, dat de verhouding der chloriden tot de sulfaten in zeewater over de geheele aarde dezelfde schijnt te zijn (100 : 11½)

Nog onlangs is dit opnieuw bevestigd door proeven van Hamburg, gedaan met zeewater, dat door Nordenskjöld van zijn tocht naar Groenland was medegebracht.

Zeewater bevat per liter 34 tot 36 gram opgeloste stoffen, waarvan 25 tot 27 gram uit keukenzout bestaan.

Sommige zeeën bevatten evenwel minder, andere meer zout. Zoo bevat de Caspische Zee 6 gram, de Zwarte Zee 17,7 gram en de Oostzee 17,8 gram opgeloste soorten per liter, terwijl in het water der Doode Zee niet minder dan 223 gram zout per liter is opgelost.

Nu bevat een verzadigde keukenzout-oplossing ongeveer 26% chloornatrium en — afgezien van de verandering in oplosbaarheid, die door de aanwezigheid der overige zouten teweeggebracht wordt, — zou zeewater dus gemiddeld tot op 1/10 van zijn volumen moeten worden uitgedampt, alvorens zich het daarin opgeloste keukenzout begon af te zetten.

Deze verdamping nu laat men in warme landen door de zonnehitte plaats hebben.

Wat Europa betreft, geschiedt dit bijv. in zuidelijk Frankrijk, Spanje, Portugal, op Sicilië, bij Triest, en

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

Op dit groenend stukje poreus vulcaantras, heeft men als 'n conditio sine qua non, immer van noode 'n niet te onderschatten dosis Jobs' geduld.

En zorg ervoor dat ge van dat kostbaar goedje heel wat in deposito hebt, anders, trek dan maar liefst zoo spoedig mogelijk naar andere hemelstreken, want je leven is dan geen leven meer, je vreet je eigen op langzaam maar zeker, met huid en haar, dag in dag uit.

Dat kluivend geknaag op je eigen gebeente viert hoogtij, wanneer je 'n karweitje te verrichten, wanneer je werklui over den vloer hebt.

Dan is met recht van toepassing wat Vader Cats ergens zoo treffend schoon tokkelt:

„Geduld is sulck 'n schoone saeck,
„En gheeft 't mensdom veel vermaeck."

Daar heb je, om nu maar iets te noemen, wat te metselen. Je stuurt om 'n mannetje die de pretentie heeft zich metselaar te noemen.

Maar luister nu naar goeden raad, naar 'n man van ondervinding en sta geheel den dag met je neus er bij, anders zit dat menschenkind ten eeuwigen dage op je erf te hannessen.

Vaak heeft me 'n perplex gevoel doortinteld, als ik zoo nu en dan eens ongezien dat werken (?) stond te observeeren.

Zoo'n steen wordt, voor ie ter bestemde plaatse wordt ingekalkd eerst, met critisch oog beschouwd, bevoeld, betast, gedraaid, gefixeerd, zoo iets als 'n hollandsche keukenmeid 'n kip onder handen neemt, voordat ze 'n bod doet.

Dat duurt ± 20 minuten.

Ná even zooveel minuten ligt 't eindelijk in ze'n kalken nestje.

Nu eventjes uitblazen, ze'n kalkjongen-oppermannetje wat uitschelden, eens gauw wat echt gezellig in ze'n neus pulken („pulleken" zeggen ze in mijn vaderstad) en dan weer met frisschen moed aan den slag, de laatste hand aan dien bewusten steen gelegd.

Zoo is 't mogelijk, dat er voor 'n muurtje van 4 × 6½ × 1 voet 'n heele week mee gemoeid is.

Natuurlijk gebeurt 't ook al eens, dat je wat te metselen hebt, waar haast bij is.

En als je dan 's morgens om een uur of acht staat te fceteren, dat die salamander van 'n metselaar er nu nog al niet is, dan komt er eindelijk doodleuk 'n boodschap „alsdat ie vandaag niet kan komen, omdat ie aardappelen moet poten."

Daar zit je nu met je gebakken peren. Dan vergeet je natuurlijk Vader Cats en al zijn sussend getokkel en je buldert, dat ie dan wel thuis kan blijven.

Maar zooals 't gaat, ná 'n paar dagen, dan stuur je toch maar weer om datzelfde sujet, omdat je zoo bitter weinig keus hebt, en ze toch eigenlijk allemaal met hetzelfde sop overgoten zijn.

En zoo is 't hier met alle ambachten.

Je moet b. v. je huis verven.

De baas verver komt.

Je vraagt 'm de boel eens op te nemen, en je te laten weten, hoeveel je van elk der verf-ingredienten noodig hebt.

Den volgenden dag brengt ie met 'n gewichtig gezicht 'n beduimeld papiertje, waarop gecalligrapheerd: — ik schrijf maar wat neer — 75 pond zinkwit, 50 pond loodwit en 200 gallons lijnolie.

All right, old man, als de Christiansted komt, zullen we dat spul bestellen.

Nu wil 't geval, dat je dat precieuse papiertje verliest of beter *denkt* verloren te hebben.

Never mind, redeneer je, we zullen 't dat mannetje 't nog eens laten opschrijven.

En zoo geschiedt.

Maar wat gebeurt?

Je rommelt op 'n mooien ochtend in je oude paperassen en daar komt me waarempel papiertje verfbegrooting N°. 1 weer te voorschijn. En nu is 't weer zaak ventre à terre al je reserve patientie in 't vuur te brengen, nu 't blijkt dat die 2 begrootingen precies zooveel op mekaar gelijken als 'n papegaai op 'n schildpad.

Venetië, in Illyrië, op het eiland Pago in de Adriatische Zee, bij Ragusa in Dalmatië, enz.

In tropische gewesten, aan zee gelegen, is het winnen van zout uit zeewater algemeen gebruikelijk en het is genoeg bekend, dat zoowel in onze Oost-Indische als in onze West-Indische bezittingen jaarlijks aanzienlijke hoeveelheden zout op die wijze worden verkregen.

Een correspondentie uit West-Indië in een der dagbladen leerde nog onlangs de volgende bijzonderheden kennen omtrent het aanleggen van zouttuinen op het eiland Curaçao.

De pannen of vijvers, voor het opnemen van het zeewater bestemd, hebben een lengte van 200 M. bij een breedte van 100 M.

Zij worden met de grootste breedte loodrecht op de richting van den heerschenden wind (Oost) aangelegd. De bodem moet uit taaie klei bestaan. Zij zijn omgeven met dammen of dijken van gemiddeld 6 Meter breedte, bestaande uit steenen, vastgestampt met klei.

Bij hoog water in het gunstigste seizoen [September of October] laat men de pannen door middel van duikers volloopen. Het water staat in die zoutpannen gewoonlijk 1 tot 1,1 Meter hoog.

Na verloop van ongeveer vijf maanden begint de afzetting van het zout. Dit wordt met harken opgevischt en op den kant op hoopen gesteld. Men laat deze zoolang liggen, tot de oplossing der vreemde zouten, die de moederloog vormen, zoo goed mogelijk is uitgelekt; vervolgens wordt het in vaten gepakt die elk 125 tot 150 kilo zout kunnen bevatten.

Een pan van ± 20,000 M² oppervlakte levert niet minder dan 6 tot 8000 dier vaten op, die gemiddeld tegen 75 cents per stuk verkocht worden.

La Nature vermeldt de volgende bijzonderheden omtrent de zouttuinen der „Pesquiers".

Men laat het zeewater eerst in een vijver loopen, waar de er in zwevende bestanddeelen, (klei, enz.) kunnen bezinken en waar het door verdamping reeds 1° Beaumé zwaarder wordt (d. i. waar het soortelijk gewicht van 1,027 tot ongeveer 1,034 toeneemt.)

Daarna laat men het achtereenvolgens door een reeks van eenigzins hellend aangelegde, ondiepe vijvers (*chauffoirs*) loopen, waarbij de concentratie voortdurend toeneemt, zoodat het, in de laatste aangekomen, reeds een soortelijk gewicht van 24° Beaumé (ongeveer 1,18) verkregen heeft.

Eindelijk komt het in de laatste vijvers, de zoogenaamde *tables salantes* van, waar het in dichtheid van 25° Beaumé [1,2], bereikt, en waar het zout zich begint af te zetten. Dit duurt dan gewoonlijk van het begin van Augustus tot het einde van September.

Een 400 man houdt zich bezig met het uitharken van het zout en het op hoopen (*gerbes*) stellen er van. Deze hoopen hebben gemiddeld 3 M³ inhoud en worden, als de moederloog genoegzaam is uitgelekt, tot groote hoopen (*camelles*) van ongeveer 250 M³ inhoud vereenigd.

Daartoe dragen de werklieden het zout der *gerbes* in manden op den nek. Daarmede houden zich een 300 man bezig. Zij loopen vlug met de vracht, die circa 50 kilogram zwaar is en werken zoo van 4 uren 's morgens tot 12 uur toe. Niet zelden is de verste *gerbe* 200 Meter verwijderd van de *camelle*!

Als deze laatste klaar is, heeft zij den vorm eener pyramide, die door middel van een dak van pannen tegen den regen beschermd wordt.

Wanneer de *gerbes* opgeruimd zijn, laat men zeewater over de vlakte, waar zij gestaan hebben, vloeien, teneinde het overgebleven zout op te lossen. De zoo verkregen zoutoplossing wordt weer bij een volgende bewerking gebruikt.

Het slib, dat zich in de vijvers heeft afgezet, wordt met houten scheppen verwijderd en deze weder voor een nieuwen aanvoer van zeewater gereed gebracht.

De productie van zout alleen in deze zouttuinen der Pesquiers bedraagt over het afgeloopen jaar het belangrijke cijfer van 200,000 centenaars.

Men vervaardigt er drie soorten van zout. 1°. Wit zout 1e kwaliteit, 2°. fijn zout, 3°. grof zout.

Het zout 1e kwaliteit bestaat uit groote, fraai witte kristal-aggregaten en bestaat voor 95 procent uit zuiver keukenzout. Het wordt in molens gemalen en levert dan het fijne witte tafelzout op.

Het grove zout, dat in minder groote en minder harde kristal-aggregaten voorkomt, bevat meer ingesloten moederloog [waarin vooral chloormagnesium] en wordt hoofdzakelijk tot het zouten van visch gebezigd.

De verzending van het zout geschiedt in balen, die 100 kilogram inhouden. Het afwegen daarvan geschiedt door middel van eigenaardige unsters van Romeinschen oorsprong.

Aan den eenen arm hangt een wijde trechter, van onderen door een klep gesloten. Door deze te openen valt het het zout in den zak, die door 2 man wordt vastgehouden. Aan den anderen arm hangt het vaste gewicht.

Nu en dan wordt een zak uit den hoop genomen en het gewicht daarvan in tegenwoordigheid der commiezen gecontroleerd.

Schepen van allerlei natiën komen aan de zouttuinen der Pesquiers hun lading zout innemen. In alle richtingen doorkruisen spoorstaven het terrein, ten einde daarlangs de wagentjes, met zakken zout beladen, naar de laadplaats der schepen te vervoeren.

Tot dusver liet men de moederloog, waaruit zich het zout had afgezet, eenvoudig wegloopen; doch de geneeskrachtige werking der daarin opgeloste bromiden en iodiden heeft onlangs doen besluiten, in die gezonde streek een herstellingsoord voor klierachtige kinderen op te richten, waar de moederloog zonder twijfel nuttige toepassing vindt.

CORRESPONDENTIE.

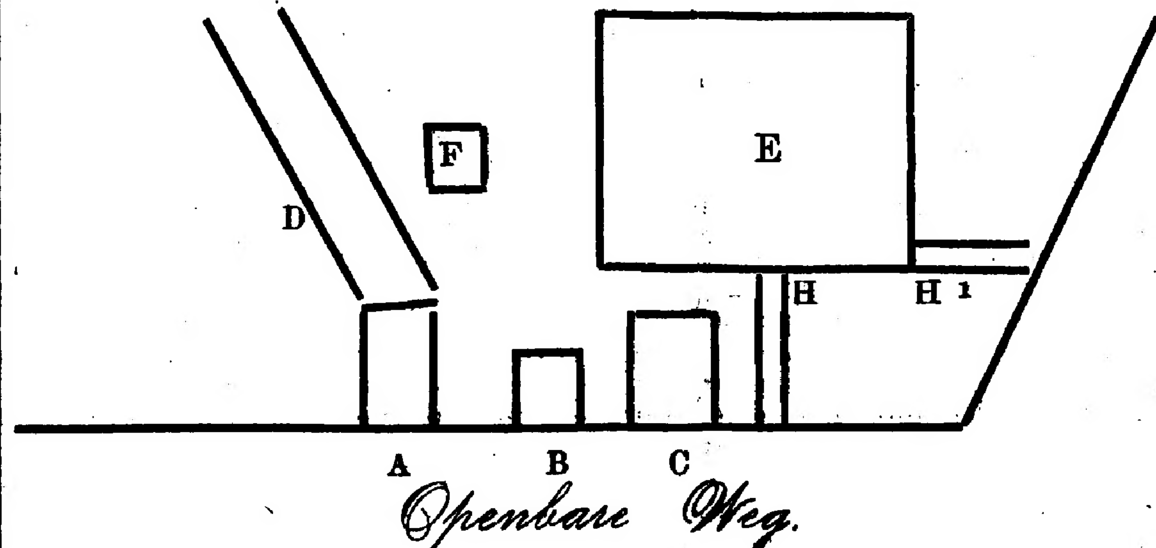
Aruba.

20 Febr. 1907.

Er schijnt eindelijk eens ernstig over gedacht te worden aan ons eiland een flinken steiger en haven (?) te geven. Mr. FAUEL is hier geweest en heeft opmetingen gedaan voor een nieuwen steiger die 150 meter lang moet worden, zoolang dus dat de Christiansted er goed kan aanmeren met nog 'n drie of vier andere vaartuigen te gelijk. Dat zal nog al een aardig duitje kosten, maar Aruba schijnt het eindelijk waard te zijn. Goddank.

Nu een nieuwe steiger er dan schijnt te komen kan ik niet nalaten het gevoelen van anderen mede te deelen, die beweren, dat met minder geld een veel grootere, meer geschikte steiger kan worden aangelegd, doch om dit duidelijk te doen, moet ik een schetsje geven van onze aanlegplaatsen en ons vaarwater. Naar dat schetsje verwijs ik den lezer.

A *is de gouvernements-steiger.*

B *een steiger door huurcontract afgestaan aan den heer* A. CAPRILES.

C *den steiger van de Aruba-goudmaatschappij.*

D *is de nieuwe steiger, of zoo gij wilt, het verlengstuk van den oude, 150 meter lang.*

Gelijk men ziet, neemt hij een schuine richting, wijl men in de zuidelijke richting op ondiepte stuit, zooals F aanduidt.

Dat kan nu een flinke steiger worden, maar nog geen van de groote stoombooten zullen er kunnen aanleggen, of men moet eerst voor duizenden guldens uitbaggeren. Wil men nu zoo een aanlegplaats en voor minder geld zelfs, dan den aangegeven D, dan is er een prachtige te maken, zuid-west van den steiger der Arubagoudmaatschappij, daar toch heeft men een ondiepte, welke bij laag water droog ligt, een ondiepte van zeer groote uitgestrektheid E

Indien het gouvernement dit stuk met een ringmuur laat afzetten en het verder met gruis enz. opvult dan komt er een steiger te voorschijn, waar de *grootste* stoombooten kunnen aanmeren, met een terrein om kantoren en entrepots te bouwen. Onmiddelijk toch bezuiden van die ondiepte is de haven zeer diep. Alleen zou het gouvernement den mond van onze haven, dienen uit te baggeren, doch dat zou slechts weinig geld kosten, daar door het uitbaggeren van den mond alleen (G) de stoombooten direct een diepvaart hebben tot aan E.

door in H of H¹ een brug te slaan of dit gedeelte te dempen is op een gemakkelijke wijze die aanlegplaats met den publieken weg vereenigd.

Het dacht mij wel der moeite waard te zijn, bovenstaand plan bekend te maken; misschien dat het gouvernement deskundigen hier stuurt om deze zaak grondig te onderzoeken; want is zulk een steiger met minder geld te verkrijgen en voor de praktijk beter, waarom zou men dan een anderen maken die veel geld kost en in de toekomst een grootere som vordert voor uitbaggering, daar uitdieping in G niet voldoende is om de groote stoombooten aan D te doen aanleggen?

Misschien is men bevreesd, dat met den tijd zich om dien ringmuur zand en klei zullen ophoopen en zoodoende het werk geen blijvend nut zal hebben. Ik wil wel aannemen, dat er na vele jaren zich om dien muur een ondiepte kan vormen door aanslibbing, doch alleen dan, wanneer men niet de noodige voorzorgen neemt om dit te voorkomen. Zooals de zaken van Aruba nu staan, is er hier mettertijd een blijvend kunst?

Nu zijn er noodig: 50 pond zinkwit, 80 pond loodwit en 150 gallons olie.

M. a. w. ze schrijven maar wat op en zouden zoodoende je in de grootste moeilijkheden brengen, omdat ze te verwaand zijn te bekennen, dat zij van schatten niet 't minste benul hebben, wat ook.

Dat moet je hier allemaal zelf doen, dat is heusch 't verstandigste.

O, op Curaçao weten ze nog zoo weinig hoe achterlijk hier bijna alles op Statius nog toegaat.

Neem b. v. eens de grondbewerking.

Ik ben er bijna zeker van dat Adam, toen hij in het zweet zijns aanschijn aan den slag moest om zijn boterham met margarine en edammerkaas te kunnen verdienen, net precies met zoo'n primitief machien gepikt heeft, als waarmee onze negers hier nu nog hun lapje grond bewerken.

Hier geen ploeg, geen eg, alles doen ze nog met hun „hoe" met hun patjol.

Van bemesting bijna geen sprake. Kunst-mest? Ze weten niet wat 't is.

Irrigatie? Ze begrijpen de tendenz van 't woord zelfs niet.

En je kan praten en doen wat je wilt, 't blijft zoo.

„'t Is altijd zoo geweest", op dit verderfelijk principe baseert men alles.

En zoo'n mensch met kikvorschenbloed- en hersens staat 's morgens op, vegeteert dag in dag uit in die onhebbelijke sleur, gaat 's avonds weer naar bed, en is toch maar *de* man.

Treurig! Doch geduld, immer geduld.

Broodbakken doe je hier ook al, doch 't is me brood.

Niet-Statianen, die geen magen gepantserd met fire-proof staal rijk zijn, vermeerderen aldra 't leger van arme dyspepsia-lijders, als ze geregeld dat ongerezen deeg trachten te verduwen.

Sommige van die broodproducten hebben dan ook in den volksmond de naam van „leather-jackets". Ik verzeker u, als zoo'n projectiel in je maag geploft is, dan is in de eerste 24 uren al je appetijt naar de maan.

Eén persoon bakt in den laatsten tijd hier fatsoenlijk gerezen brood, maar ook weer niet geregeld.

Dan komt doodleuk de boodschap: „Complimenten en vandaag bakt de juffrouw niet."

Simpele woorden, maar de roetzwarte consequentie is hongerlijden.

Van avond heb ik tenminste voor mijn souper maar 'n bordje pap verschalkt, want...... de juffrouw bakt vandaag niet.

Neen hoor, dan heb ik 'n dag of wat geleden 'n onschuldig pyramidaal culinair genot gesmaakt.

De Kortenaer was hier.

Menschlief, daar aan boord bakken ze pas brood. Echt spulletje!

Een van de heeren officieren was zoo vriendelijk me van een die nobele, zoo versch uit den oven gekomen brooden, cadeau te doen.

Ik heb ervan gesmuld met 'n smaak, zooals ik bijna in 10 jaren geen brood meer gegeten heb.

Zoo iets als in de jaren van je groei, toen je tegen geen stapel van 6 á 7 dikke, versche boterhammen opzag, vooral als je appetijt nog meer geprikkeld was, door 'n half uur schoolblijven.

Wat kon ik toen ongepermitteerd schransen!

Maar nu zijn die onvergetelijke Kortenaerbrooden al lang uit mijn broodtrommel verdwenen, want ik heb nog zelf, tegen beter weten in, 'n degelijk onderzoek in loco ingesteld.

En nu maar weer geduld geoefend, totdat er weer eens 'n oorlogschip hier komt; ik geloof dat ik dan in staat zou zijn, om 'n botram te gaan bedelen!

Zou de minister van Marine dien unieken Kortenaerschen bakker niet voor 'n paar maandjes op Statius kunnen detacheeren, om hier mijn volkje eindelijk eens op de hoogte te brengen van de edele broodbakkunst?

* * *

De Kortenaer is er schuld van, dat ik deez' keer kort zijn moet, wat ge misschien wel hoogst aangenaam vindt.

In zulke dagen van muziek, prettige conversatie, zoeklicht, nobele boterhammen en leven in de brouwerij, staat mijn hoofd er niet naar copie te pennen voor de Amigoe.

Mag ik eens van 'n degelijk advies dienen?

Huur 'n pontje, wrik naar 't Schottegat, beklim de Kortenaer en ga daar n' verschen botram eten.

Dit advies is van heel wat grooter waarde, dan 2 á 3 vellen meer van mijn geschrijf.

Mij dunkt als Vader Cats indertijd op Zorgvliet zoo'n Kortenaerschen botram gesavoureerd had, dan had hij niet 't „geduld", maar dat heerlijk gebak in onsterfelijke regelen bezongen b. v. zoo iets:

„ 'n Botram van de Kortenaer
„ Is zulk een schoone saeck!
„ Den Statiaanschen Hongeraer
„ Schonk zij zeer veel vermaeck."

Zou de „Gelderland" ook zulk lekker brood bakken??

Geduld.

JAN PAUL.

St. Eustatius, 15 Feb. '07.

baggermachine noodig, gelijk op Curaçao en op alle plaatsen, waar men een flinke zeehaven en steiger heeft. Eenmaal in het bezit van zoo een machine is het zeer licht verzanding bij den ringmuur tegen te gaan, zelfs een paar man zouden met een gewone dregge dat werk kunnen verrichten.

P.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Zondagmorgen a. s. ten zeven ure zal Z. D. H. Mgr. J. J. A. van Baars in de kapel van 't St. Martinusgesticht de H. Priesterwijding toedienen aan den Eerw. frater Maximiliaan Piwowarzyk, van de Godvruchtige Vereeniging der Paters Salesianen.

Bezoek.

De H. E. G. Heer Gouverneur der Kolonie, vergezeld van zijn militairen adjudant, E. C. Brusse bracht Woensdagmorgen een bezoek aan het Krankzinnigengesticht alhier. De nieuwe paviljoenen, de verschillende veranderingen en verbeteringen werden aandachtig nagegaan en mochten de volle tevredenheid van Z. H. E. G. wegdragen. Ook bracht de Gouverneur zeer veel lof aan de Verpleegsters.

Als blijk van zijn welwillendheid zond ZHEG. een ruime gift aan den Directeur om aan de verpleegden eenige versnaperingen te kunnen geven.

„Onze Vloot."

Het is ons hoogst aangenaam te mogen vermelden, dat 25 Februari ll. door eenige Heeren, vergaderd ten huize van den Weled. Heer Mozes S. L. Maduro, werd opgericht een Afdeeling „Nederlandsche Antillen" van de Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot".

Het Bestuur bestaat uit de volgende Heeren:

Mozes S. L. Maduro, Voorzitter.
H. P. de Vries, Onder-Voorzitter.
A. W. Statius Muller, Penningm.
A. W. ter Maat, Lid.
D. I. Querido, Secretaris.
W. H. C. Hoog, Raadgevend Lid.

Spoedig zal een oproeping geschieden aan allen, die sympathie betuigd hebben met het plan om op Curaçao een Afdeeling van „Onze Vloot" op te richten. In die binnenkort te houden Algemeene Vergadering zal het Bestuur een Ontwerp-Statuten ter goedkeuring aanbieden.

Wij zijn overtuigd, dat velen toe zullen treden tot deze nieuwe Vereeniging om ook daardoor blijk te geven van den echt vaderlandschen geest, die in onze Kolonie heerscht.

Van harte wenschen wij geluk aan de wakkere mannen, die het initiatief namen tot oprichting dezer Vereeniging en hopen, dat er veel goeds uit moge geboren worden, en zij zich lange jaren moge verheugen in een krachtig en bloeiend bestaan.

Michiel Adriaanszoon De Ruyter.

Heden avond zal in de zaal van den Koloniaen Raad een gezamenlijke vergadering worden gehouden door de Besturen van Onze Vloot en het Algemeen Nederlandsch Verbond ter bespreking en vaststelling der plannen tot herdenking van den Driehonderdsten Geboortedag van onzen grooten zeeheld, op Zaterdag, 28 Maart a. s.

Postzegels zonder gom.

Naar aanleiding der verschillende klachten bij ons ingekomen over het ontbreken van voldoende gom aan de postzegels wendden wij ons tot den Postdirecteur, A. C. de Veer, die ons zeer welwillend de volgende inlichtingen verstrekte, waarvoor wij Z. W. E. G. onzen besten dank brengen:

De postzegels worden nu grootendeels ongegomd uit Nederland ontvangen, daar de gom niet bestand bleek te zijn tegen het tropische klimaat en spoedig al hare aanklevenskracht verloor. Van verschillende kanten werd in den laatsten tijd geklaagd, dat de postzegels niet behoorlijk van gom voorzien verkocht worden. De Koloniale Postadministratie heeft reeds de noodige stappen genomen teneinde de zegels voortaan *goed gegomd* te ontvangen.

Het hier gommen van de zegels, nadat de perforatie reeds is aangebracht brengt belangrijke bezwaren met zich mede.

Op het postkantoor wordt steeds zorg gedragen, dat het publiek vrije beschikking heeft over gom en kwast, om voor het geval de zegels niet behoorlijk op de stukken kunnen worden bevestigd, daarvan gebruik te maken."

Havennieuws.

Van 16—28 Feb. liepen onze haven binnen:

Stoombooten	18
Goeletten	26
Bijlanders	21
Brikken	2
Totaal	67 schepen,

die met de 48, gedurende de eerste helft van Februari binnengeloopen, een geheel maken van 115 schepen voor een maand van 28 dagen. Dàt is zeker buitengewoon veel.

Soublette et Fils.

Gisteren maakten deze heeren Fotografen gebruik van het buitengewoon voorrecht hun door H. M. de Koningin geschonken om het Koninklijk Wapen te mogen voeren en bevestigde dit aan den voorgevel van hun huis. Hun huis van Oranje voert nu het Nederlandsche Wapen onder de hollandsche drie-kleur, rood, wit en blauw, weergegeven door het dak, de kroonlijst en den breeden rand, waarin geschilderd staat: *Soublette et fils, Photografische Inrichting.*

Door het aanbrengen van het Koninklijk Wapen is thans de kroon op het werk gezet, dat den vreemdeling bij het binnenvaren van onze haven luide toeroept; Curaçao is een Hollandsche Kolonie.

Postspaarbank.

Gedurende de maand Januari werd ingelegd: f 8,440.45, waarvan f 6,341,15 in het stadsdistrict, zoodat er dittmaal ruim f 2 000 voor de buitendistricten en de eilanden overschoot.

		Ingelegd	*Aantal inlagen.*
2e district	Curaçao	f 134,76	9
3e „	Curaçao	0	0
4e „	Curaçao	4,50	3
5e „	Curaçao	6	1
Kralendijk,	Bonaire	129.17	29
Rincon	„	2	2
Oranjestad	Aruba	913.94	24
Philipsburg	St. M.	610	23
Oranjestad	St. Eust.	258.80	21
Bottom	Saba	37.13	6
Windwardside	„	3	1

516 maal werd er geld ingebracht, slechts 85 keer teruggevraagd, terwijl 99 nieuwe boekjes werden uitgegeven.

Postertij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Anita Ardeman, Maria Alvarez, Maximiliana Alvarez, Luciana Bacieli, Margarita Bibilia, Sufra Cecilia, Rosa de Leza, Estela de Windt, Marsimi Fekunda, Log. Fraternidad, Mr. Gorsira, Cornell Gerardo, José Gonzalez, Servanie halsemet, M. Jimenes p a N. Stekman, Jan Palm, W. A. Pelude, Pastol San Willembrodenz pa entrega Luisa Mero, Angelina Pasferes, A. Percant & Co. Sucrs, Pfamz, Olaria Pool, Hendrik Poppel, Carmelita Maduru, Cornelia Martes, A. Martinez & Co. Antonia Martiner Corominola, Marie Martrile, Cecilia Ruiz, Eloisa Scorbor, Jogan Señor, Wed. P. L. van Dis.

Muziek.

Woensdag a. s. des avonds te half acht zal de militaire Kapel weder een uitvoering geven op het Molenplein.

Wij vestigen de aandacht op onderstaand Programma, waarin opnieuw een eerste uitvoering voortkomt.

1. Levergies — Pas-Red. — Buffet.
2. Elvira — Ouverture — Werkman.
3. Dolores — Valse — E. Waldteufel.
4. La Kermesse des Solistes fant-Variée — Mullot.
5. Wilhelmine. Marche (1 uitv.) — E. Wesly.
6. Fantaisie sur Rigoletto. — Verdi.
7. Czarine. Mazurka Russe. — L. Ganne.
8. Le Cocoyer. — G. Borel.

Onteerende Misdaad.

In het Rifwater langs het terrein, genaamd *Moza Brei* werd Woensdagmorgen 8 uren het lijk ontdekt van een niet voldragen kind van het mannelijk geslacht. Naar het St. Elizabethsgasthuis overgebracht, werd in tegenwoordigheid van den Rechter-Commissaris en een Ambtenaar van het Openbaar Ministerie de lijkschouwing verricht door de Doktoren Ferguson en Ellis, waarbij bleek, dat het kind wel eenige oogenblikken geleefd had, maar verder niet levensvatbaar is geweest.

Het is niet verdronken, maar moet reeds gestorven zijn, voordat het in het water is geworpen. Geen enkel spoor van geweldpleging werd ontdekt.

Hoe moeilijk een gerechtelijk onderzoek naar de schuldigen hier ook moge wezen, zoo hopen wij toch, dat het der Justitie gelukke den dader of de bedrijfster van deze onmenschelijke daad te ontdekken en te straffen.

Nederland.

De Curaçaosche Courant maakte gisteren een telegram bekend, uit den Haag verzonden 12 Februari ll. en opgenomen in *The World* van 13 Februari, waarin gemeld wordt, dat de oorlogsbegrooting gevallen is en het Ministerie zijn ontslag heeft aangeboden.

Onmogelijk is zulk een bericht niet, maar het komt ons wel wat onwaarschijnlijk voor, omdat ons Koloniaal Bestuur er nog volstrekt geen kennis van draagt.

De volgende week zullen de Nederlandsche bladen ons wel volkomen op de hoogte stellen.

Buitenland.

Duitschland.

De verkiezingen voor den Rijksdag zijn een overwinning der Regeering geweest, doch slechts eene gedeeltelijke. Men weet, dat twee groepen, vooral de koloniale plannen van Prins von Bülow in den weg stonden, nl. de socialisten en de centrums-partij der Katholieken. De eersten uit geest van tegenspraak en dwarsheid, de tweeden, omdat zij een eind wilden maken aan de dwaze verspilling van geld en men.

schenlevens in West-Afrika. Deze twee groepen vereenigden zich; de aanvraag van buitengewone credieten werd verworpen; waarop Keizer Wilhelm den Rijksdag naar huis zond. Hoe vielen nu de verkiezingen uit? De socialisten werden over bijna de geheele linie geslagen; maar het centrum (en dat verzuurt wel een beetje de vreugde van Keizer en Minister) kwam sterker uit den strijd te voorschijn. Vóór de ontbinding telde het Centrum 104 leden en de Polenfractie 20; nu echter het Centrum 108 en de Polen 24.

Het blijkt verder, dat het Centrum in uitgebracht stemmenaantal het sterkst van alle partijen is vooruitgegaan; wel een bewijs, dat het land met het Centrum is; er werden ditmaal 398,005 stemmen meer op Centrumsmannen uitgebracht dan bij de vorige verkiezing. De regeering zal dus ook in de ingetreden periode nog wel degelijk rekening te houden hebben met de Katholieke partij, hoe gaarne Prins von Bülow ook dat juk zou afgeschud hebben.

AMERICA en JAPAN.

Het onweer, dat tusschen beide landen dreigt uit te barsten is bij lange na niet van de lucht.

't Heeft allen schijn, alsof de Japanners een voorwendsel tot oorlog zoeken, vóór dat het Kanaal van Panamá is doorgegraven. Die landengte van Panamá is voor de Amerikanen eene lastige afsluiting; het atlantisch eskader toch zou Kaap Hoorn, moeten omzeilen, het welk zeer veel tijd zou kosten. Daarom dringt van den eenen kant President Roosevelt aan op spoedige afwerking van het Kanaal; en van den anderen kant doet hij al het mogelijke om de vredebreuk zoo lang mogelijk uit te stellen, zelfs gaat hij in het oog van menigen Amerikaanschen politicus veel te ver. Behalve de Californische schoolquaestie, die nog altijd hangende is, komt er nu de Koeliequaestie bij. Amerika, in 't bijzonder de Staat Californië wil zooveel mogelijk de Japansche Koelies weren, en tracht dat doel te bereiken door nieuwe wetsbepaling. Van daar krachtige protesten van den kant der Japanners. Amerika versterkt vooral de Hawaï-eilanden; want deze staan het eerst aan een aanval van Japan bloot.

Het crediet voor de versterking der forten op die eilanden is van $ 100.000 gebracht op $ 350.000; en de Secretaris (minister) van Oorlog gaf daarbij deze beteekenisvolle verklaring. „Er is alle soort van „redenen om de forten van de Ha„waï eilanden in goeden staat van „tegenweer te brengen."

FRANKRIJK.

Het Fransche episcopaat heeft een allerbelangrijkst document openbaar gemaakt, goedgekeurd door den H. Stoel, officieel dus in de hoogste beteekenis des woords. Vóór alles verlangende de voortduring van den eeredienst te verzekeren en daardoor de ontwijding der kerken te voorkomen, hebben de bisschoppen in hun algemeene conferentie een soort „modus vivendi" ontworpen, waarin zij onder vernieuwing van het protest tegen de onrechtvaardige vervolgingswetten, besluiten een proef te nemen met de organisatie van den openbaren eeredienst, indien de duisterheden van sommige gedeelten der wet van 1907 voldoende worden weggenomen. Met zeer veel tact en beleid trachten de bisschoppen te zorgen, dat bij hun poging tot organisatie van den eeredienst in het openbaar èn de positie van den priester in de kerk meer wordt dan die van eenvoudig „verblijfhouder" èn de onderworpenheid der geestelijkheid aan de bisschoppen wordt erkend èn de rust en de veiligheid in de kerken worden verzekerd.

De bisschoppen leveren aldus opnieuw een bewijs allerminst te handelen — hetgeen hun vijanden hun verwijten — uit politieke berekening, doch uitsluitend als geestelijke herders in het belang der hun toevertrouwde zielen. Daardoor stellen zij tevens voor de rechtbank van de openbare meening in Frankrijk en in geheel de wereld de Fransche Regeering verantwoordelijk voor de noodlottige gevolgen van een eventueelen godsdienststrijd voor het geval zelfs deze toenadering — waarbij de Katholieke Kerk in Frankrijk in elk geval nog altijd in een toestand van schandelijke verongelijking en beroo-ving blijft — door de onwilligheid der Regeering mocht worden verijdeld. Doch, voorzooverre uit de berichten valt op te maken, is men vrijwel eenstemmig van oordeel dat de Regeering op dezen tweesprong geplaatst, het niet zal durven wagen den weg op te gaan der onverzoenlijkheid, en haar sectarisme door te drijven tot het uiterste.

De Kerk in Frankrijk is arm geworden, zij is bestolen en beroofd, zij en haar bedienaren zullen voortaan moeten leven van aalmoezen — doch dat is niet wat haar het meeste deert. De vrije, ongestoorde openbare uitoefening van den eeredienst, de erkenning van het oppergezag der bisschoppen, die zich in vast aaneengesloten rij geschaard hebben rondom den Paus, en de verzekering van een waardige plaats aan de geestelijken in de kerken, waar zij de H. Diensten verrichten, m. a. w. de onstoffelijke, de geestelijke zijde van het vraagstuk — ziedaar de hoofdzaak, ziedaar het minimum en het maximum te gelijk van de door hen gestelde voorwaarden.

Dat was dan het gewichtige stuk, waarvan, nadat het de goedkeuring van den H. Stoel had ontvangen, Mgr. Touchet de overbrenger is geweest aan kardinaal Richard en Mgr Béguinot van Nimes aan den aartsbisschop van Toulouse, Mgr Germain. Want tegelijk met de vergadering van de dertig kerkvoogden te Parijs was er een conferentie van de bisschoppen uit de aartsbisdommen Albi, Avignon en Toulouse in de woning van den aartsbisschop der laatstgenoemde diocese. Particuliere berichten uit Parijs melden, dat deze verklaring der bisschoppen een zeer goeden indruk heeft gemaakt en dat slechts uit de bladen der uiterste Linkerzijde ontevreden en onverzoenlijke stemmen blijven klinken.

De „Temps" en de „Debats" hopen dat deze verklaring de inleiding zal worden tot een „bevredigende oplossing van vele moeilijkheden."

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia.	Philad.	Marcb
Vertrekt van NEW-YORK.........	Jan. 19	Jan. 26	Feb. 2	Feb. 9	Feb. 16	Feb. 23
Komt aan te SAN JUAN.........	24		7		21	
Vertrekt van „	25		8		22	
Doet CURAÇAO aan.........	27		10		24	
Komt aan te LA GUAIRA.........	28	Feb. 2	11	16	25	Mrt. 2
Vertrekt van „	30	3	13	17	27	3
Komt aan te PTO. CABELLO.........	31		14		28	
Vertrekt van „	Feb. 1		15		Mrt. 1	
Komt aan te CURAÇAO.........	2	4	16	18	2	4
Vertrekt van „	3	11	17	25	3	11
Doet LA GUAIRA aan.........	4		18		4	
„ PONCE „		13		27		13
„ SAN JUAN „	6		20		6	
Komt aan te NEW-YORK.........	11	18	25	Mrt 5	11	19

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb
Vertrekt van CURAÇAO	Jan. 28	Feb. 4	Feb. 11	Feb. 18	Feb. 25	Mrt. 4
Komt aan te MARACAIBO.........	29	5	12	19	26	5
Vertrekt van „	Feb 1	9	15	23	Mrt 1	9
Komt aan te CURAÇAO.........	2	10	16	24	2	10

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.